

FRI
**Fundamental
Rights** *initiative*

**GUIDE:
EU KOMMISSIONENS
RULE OF LAW
PROCESS**

INTRODUKTION TIL FORMÅL &
VEJLEDNING TIL INPUT

VERSION 1.0 – 18.12.2024

Co-funded by
the European Union

**nyt
europa**
beerestvoľtat na inkluzívne

Indhold

BAGGRUND: HVAD ER RULE OF LAW PROCESSEN?	2
PROCES FOR UDVIKLING AF RAPPORTEN	2
RAPPORTENS ADVOCACYPOTENTIALE	3
GUIDE TIL AT BIDRAGE TIL RULE OF LAW PROCESSEN 2025	3
DET SKAL DU VIDE INDEN DU BESVARER SPØRGESKEMAET	4
MYTHBUSTERS	5
MYTE 1: Det er svært at få adgang til at blive en del af processen	5
MYTE 2: Det er ressourcetungt at give input til processen	5
MYTE 2: Man skal vide alt om retsstatsprincipper og alle temaerne, for at kunne give input	5
TIL DIG DER ØNSKER AT INDSENDE EGET BIDRAG	5
TIL DIG DER IKKE HAR MULIGHED FOR AT PRODUCERE EGNE SVAR	5
TIL DIG DER IKKE VIL SENDE INPUT TIL KOMMISSIONEN	6

Det endelige Rule of Law questionnaire er nu tilgængeligt pr. 2. december 2024 med deadline d. 24. januar 2025.
[Brug dette link for at tilgå portalen](#)

BAGGRUND: HVAD ER RULE OF LAW PROCESSEN?

2025 Rule of Law Report - targeted stakeholder consultation

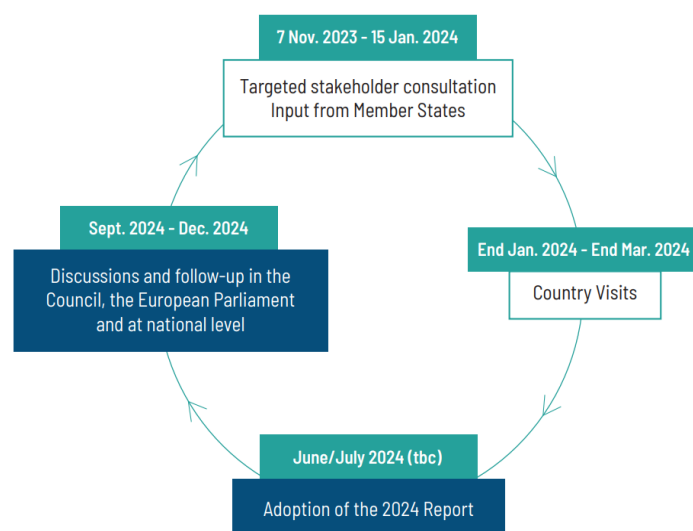
EU's **Rule of Law-proces** er et system, der er designet til at beskytte retsstatsprincipper i alle medlemslande. Retsstatsprincippet omfatter blandt andet uafhængige domstole, bekæmpelse af korruption og beskyttelse af grundlæggende rettigheder. Processen har til formål at sikre, at alle EU-landene overholder disse standarder, da svækkelser i et medlemslands retsstat også kan påvirke unionen som helhed. Processen rummer vidtrækkende muligheder såsom sager ved EU-domstolen, artikel 7-proceduren, som har omfattende sanktionsmuligheder, men som kræver enstemmighed blandt regeringerne, og konditionalitetsmekanismen, der knytter retsstatsprincipper med EU-midler. Men det første led i processen er **EU's Årlige Retsstatsrapport**.

EU-Kommissionen udarbejder hvert år en rapport, der evaluerer retsstatens tilstand i alle medlemslande. Rapporten gennemgår fire centrale områder:

- Retsvæsenets uafhængighed
- Korruptionsbekæmpelse
- Mediepluralisme og mediefrihed
- Magtbalancen i staten – herunder civilsamfundets råderum og rammer

Rapporten er ikke en direkte sanktionerende mekanisme men en overvågnings- og opfølgingsproces, hvor Kommissionen fremhæver både styrker og svagheder. Men i rapporten fremhæver kommissionen hvert år tre-fire punkter – anbefalinger – hvor medlemslandet henstilles til at forbedre deres indsats for at sikre retsstatsprincipperne. Dette gøres i samtlige medlemslande.

PROCES FOR UDVIKLING AF RAPPORTEN

*Eksempel på den årlige Rule of Law cyklus fra 2024.
 Illustreret af [European Center for Not-For-Profit Law](#).*

Rule of law processen er en årlig cyklus, der starter i november måned. Her offentliggør kommissionen et Rule of Law Questionnaire – et spørgeskema, der indenfor de fire områder nævnt ovenfor undersøger retstilstanden i et givent medlemsland. Her høres både repræsentanter fra regeringen og stakeholders – fx civilsamfundet. Efter spørgeskemaet er afsluttet og kommissionen har fået overblik over besvarelserne gennemfører de "Country Visits", som typisk foregår som virtuelle møder mellem kommissionens medarbejdere og stakeholders. Praksis er, at man bliver inviteret til at deltage i møderne hvis man har besvaret spørgeskemaet (Rule of Law Questionnaire). På baggrund af disse skriftlige og

mundtlige bidrag fra både regeringernes repræsentanter og stakeholders i medlemslandet producerer kommissionen deres rapport over tilstanden i samtlige medlemslande. Rapporten offentliggøres i juni/juli måned, hvorefter rapporten følges op med mere eller mindre formelle diskussioner om rapportens indhold i diverse EU-

institutioner og i medlemslandene.

RAPPORTENS ADVOCACYPOTENTIALE

Selvom rapporten i første omgang ikke er en direkte sanktionerende mekanisme, er det en fuldstændig afgørende trædesten til at udnytte EU Kommissionens massive muskler til at lægge pres på nationale regeringer. Det er den af to årsager. For det første udfører rapporten det datagrundlag, som kommissionen vurderer relevante sanktioneringsmuligheder ud fra. For det andet indeholder rapporten anbefalinger direkte fra kommissionen til nationale regeringer, og følger hvert år op på hvordan regeringen har ageret på seneste års anbefalinger. Det er således **en slags offentlig karakterbog, der tilskynder regeringer til at handle**. Senere års anbefalinger har i flere tilfælde vist at **den danske regering er tilbøjelig til at lytte til disse anbefalinger** – til en vis grænse. F.eks. har regeringen forpligtet sig til at revidere offentlighedsloven efter gentagne anbefalinger fra Kommissionen, ligesom der er gennemført et stort budgetløft til de danske domstole efter kritik af sagsbehandlingstiderne i retsvæsnets i de seneste års rapporter.

I bund og grund anses input til rapporten altså som en vigtig advocacymulighed, idet man **ved at dele sine indsigter i problemer i Danmark til kommissionen, kan understøtte et politisk pres på regeringen "oppefra", i kombination med det pres vi som civilsamfund i forvejen lægger på regeringen "nedefra"**.

I de senere år har Nyt Europa og Globalt Fokus i stigende grad prioriteret at producere grundige input til kommissionen på de områder, vi har indsigt i. Det har udformet sig i en givtig udvikling ift. advocacypotentialet. F.eks. er Nyt Europa konkret nævnt tre gange i rapporten fra 2023, og hele 12 gange i rapporten i 2024; med andre ord – **vores input bliver hørt, og bliver taget med videre til selve rapporten** som kommissionen udvikler. Desuden er dét at besvare rule of law questionnaire afgørende for at blive inviteret til næste fase af processen, nemlig de såkaldte **country visits**, der typisk foregår som virtuelle møder med kommissionen, hvor man får mulighed for at uddybe sine input ift. udfordringer i Danmark, og hvor Kommissionen stiller opfølgende spørgsmål. Dette er med til yderligere at **sandsynliggøre at kommissionen får forståelse for de udfordringer der aktuelt gør sig gældende i Danmark, og at disse bliver understreget i kommissionens rapport og i særdeleshed i anbefalingerne til regeringen**. Lykkedes det at få de udfordringer, som civilsamfundet observerer med i anbefalingerne, vil dette lægge et betydeligt pres på regeringen for at tage stilling og rette op på udfordringerne, idet de igen næste år skal svare på hvordan de har reageret på anbefalingerne.

GUIDE TIL AT BIDRAGE TIL RULE OF LAW PROCESSEN 2025

Dét at bidrage til Rule of Law processen vil være nyt for mange danske civilsamfundsorganisationer, idet kun fire har gjort det historisk. At bidrage til denne slags institutionelle monitoreringsindsatser er typisk forbundet med lange spørgeskemaer, hvor man skal besvare mange spørgsmål.

I Rule of Law rapporten er der ganske vist mange spørgsmål – rigtig mange. Og flere af dem er meget tekniske. Men fordelene ved rapporten er, at **man kun skal besvare de spørgsmål man har lyst til/indsigt i**. Har man således kun én bekymring, som man er interesseret i at dele, kan man nøjes med kun at besvare et enkelt spørgsmål. Alle spørgsmål er fritekst, så der er ikke kriterier om at kende specifikke tekniske detaljer eller lignende.

DET SKAL DU VIDE INDEN DU BESVARER SPØRGESKEMAET

For at få et overblik over emner som der kan gives input til i Rule of Law rapporten, har kommissionen forberedt [denne liste for 2025 rapporten](#) hvor punkter som rammevilkår for civilsamfundet og initiativer der fremmer retsstatskultur, er særligt relevante.

EU Kommissionen søger bl.a. input til civilsamfundets juridiske og praktiske rammer, beskyttelse og sikkerhed mod had og chikane samt rammerne for finansiering af civilsamfundet. Men I som civilsamfund har også mulighed for at give input til civilsamfundets råderum mere generelt fx retten til at ytre sig, protestere og/eller kritisere magthaverne eller andre relevante emner.

For at give input skal du opgive ganske få oplysninger om dig selv/den organisation du repræsenterer i en "About you" sektion.

Her er følgende spørgsmål:

- 1) I am giving my contribution as **(obligatorisk)**
  - Academic/research institution
  - Business association
  - Civil society organization/NGO
  - International organization
  - Judicial association or network
  - Media organization or association
  - Public authority or network of public authorities
  - Other

If "Other", please specify.

- 2) Organisation name **(obligatorisk)**
- 3) Main Areas of work **(valgfrit)**
  - Justice System
  - Anti-Corruption
  - Media Pluralism
  - Checks and Balances
  - Other

If "Other", please specify.

- 4) Please insert an URL towards your organisation's main online presence or describe your organization briefly **(valgfrit)**
- 5) Transparency register number **(valgfrit)**
- 6) Country of origin **(obligatorisk)**
- 7) For og efternavn **(valgfrit)**
- 8) Emailadresse **(valgfrit)**
- 9) Publication of your contribution and privacy settings – valg omkring om dine svar skal være anonyme og om de eventuelt må publiceres. **(obligatorisk)**

MYTHBUSTERS

MYTE 1: Det er svært at få adgang til at blive en del af processen

Alle kan besvare spørgeskemaet. Kommissionen giver mulighed for en lang række stakeholdertyper til at besvare, og stiller ikke krav om at man eksempelvis er oprettet i EU-systemet på nogen måde. Der er dog en valgfri mulighed for at opgive sit EU transparency register number, men dette er ikke et krav men en valgmulighed.

MYTE 2: Det er ressourcetungt at give input til processen

Det er kun så omkostningstungt, som man ønsker det skal være. Man kan vælge at besvare samtlige spørgsmål, eller man kan vælge at besvare et enkelt spørgsmål. Dermed **kan man selv udvælge hvilke temaer og spørgsmål man vælger at fokusere på, alt efter hvor meget kapacitet man har**. Finder man ikke et spørgsmål, der præcist fokuserer på den problemstilling man ønsker at rapportere på, er der et åbent "Other" spørgsmål i slutningen af spørgeskemaet. Spørgsmålene kan besvares med fritekst, så **har man allerede produceret f.eks. en rapport eller lignende, kan man blot indsætte dette**. Dog sætter kommissionen pris på hvis man har kilder med, hvor det er relevant. **Kommissionen foretrækker input på engelsk, men tager også imod input på lokalsprog.**

MYTE 2: Man skal vide alt om retsstatsprincipper og alle temaerne, for at kunne give input

Man skal kun besvare de spørgsmål og tematikker, som man har relevant input til. Arbejder man f.eks. med civilsamfundets råderum, behøver man ikke svare på spørgsmålene angående retsvæsen, mediefrihed, korrup-tion eller øvrige institutionelle spørgsmål.

TIL DIG DER ØNSKER AT INDSENDE EGET BIDRAG

Du kan indgive input i det omfang og på de spørgsmål du ønsker. Det endelige Rule of Law questionnaire blev tilgængeligt i starten af december 2024. Herfra kan du downloade det og forberede dine svar i eget tempo. Deadline er 24 januar

FRI-holdet står gerne til rådighed ift. sparring om indhold eller bidrager gerne med vores egne tekststykker, hvis du har lyst til at supplere dit bidrag på øvrige punkter. Desuden kan FRI-holdet stå til rådighed ift. eventuelle strategiske spørgsmål ift. prioritering af budskaber eller praktiske spørgsmål ift. aflevering af produktet.

TIL DIG DER IKKE HAR MULIGHED FOR AT PRODUCERE EGNE SVAR

For nogle organisationer vil det være således, at man ikke har mulighed for selv at skrive svar ud, men ønsker at bidrage for at støtte argumenter for f.eks. at sikre rammerne omkring civilsamfundet. Her har FRI-holdet udviklet svar der f.eks. afdækker civilsamfundets rammer og indskrænkninger heraf, herunder de-funding problematikker som vi har set det seneste år. Disse svar kan stilles til rådighed, så andre organisationer også kan bruge dem, med henblik på at bakke op om disse narrativer og skubbe på for anbefalinger herom. Det vil også understøtte organisationens mulighed for at blive inviteret til kommissionens country visit i foråret, hvor man kan bidrage mundtligt med egne refleksioner.

TIL DIG DER IKKE VIL SENDE INPUT TIL KOMMISSIONEN

Ønsker du ikke at sende input direkte til Kommissionen, men har du alligevel centrale indsigter inden for de relevante temaer, vil FRI-holdet meget gerne høre fra dig med henblik på at tage imod den viden eller de budskaber du har, for eventuelt at inddrage dem i vores eget input, mhp. at styrke inputtets kvalitet og repræsentation.